

Sakala

Asutanud C. R. Jakobson a. 1878

Nr. 20

Kolmapäeval, 10. veebruaril 1943.

Tänast lehte 4 lk.

Üksiknumber 8 penni

Tellimishind kuus Rm. 1.35

TOIMETUS JA TALITUS

Viljandi, Lassi 26, telef. 119

Peatoimetaja F. KOOL

Vastutav toimetaja A. SEPP

Ilmub igal esmaspäeval, kolmapäeval, reedel ja laupäeval.

Pettumus Aafrikast

13-st hinnalisest eritanklaevast koosneva konvoi hävitamine saksa allveelaevade poolt Atlandi ookeanil andis inglise ja USA ajakirjandusele põhjust varustusraskuse küsimusega tegelemiseks, mis on tabanud P.-Aafrika aktsiooni. Sel puhul pidi poolametlik briti ajaleht „Times“ mõnema, et Põhja-Aafrika ettevõtte senist kõiki pole võimalik enam saaduses hoida. Jälgides edasi selle ajalehe kasvavaid kahtlusi, kirjutab ta, et angloameerika operatsioonid olevat takistanud peamiselt järeleoraskused. Järeleoteteed olevat pikad ja vaenlase allveelaevade ja õhuringkate poolt ohustatud. Sellevastu olevat aga vastasel kasutada äärmiselt lühikesed ja kindlad järeleoteteed. Edasi olevat vaenlane kindlustanud oma ka erakordselt kindlad positsioonid Tunisias ja Bizertas ja tema kaitses seivast kõik head Tuneesia lennuväljad.

Selle briti ajalehe hilisele tõearutundmisele jõudmise kohta oleks mõndagi öelda. Mitte asjata ei maini „Times“, et üle Atlandi minevate pikkade järeleoteteede pahemuse kõrval ei vastavat ka põhja-aafrika ühendusteed neile pandud nõuetele. Keegi „Musta maailma“ täpne tundja mõnis korra, et Aafrika olevat lihtsaprobleemiks ja üldse eba-meeldivate üllatustega kontinendiks isegi neile rahvastele, kes omavad teede ja raudteede alal kogemusi. Seda kinnitab ka asjaolu, et Point Noire ja Brazzaville vahelise tee ehitamisel, mille pikkus ainult 140 km, ja millise tööga alati 1921. aastal Prantsuse Ekvatoriaal-Aafrikas, sai surma 20.000 päriselanikku. Prantsuse Põhja- ja Lääne-Aafrikas on lihtsolutukorrad praegu järgmised: Casablanca suundub üle Rabati, Alžeeria ja Constantine suur, üle 1200 km pikkune rannaraudtee Tuneesiasse. Siis ringtee Dakarist Bingervillele nõndanime-tatud Elevandiluu rannikul ja veel mõned suhteliselt lühikesed haruraudteed nendest kahest peatuiksoonest. Suur osa nimetatud peateedest on kitsaröö-palised ja rasketranspordiks, millel ainult sõja ajal tähtsus — kõlbatud. Liiklustehniliselt paremini kasutatav ala, Tuneesia, asetseb väljaspool anglo-ameerika võimupiirkonda. Kuid küllal-daseks ei saa pidada ka neid teid, mis siirduvad läbi Atlase mägihaastiku, sügavalt jõeorgudes ja kõrbealadel, mille järele suhtes kõne alla võiks tulla. Dakari ja Maroko vahel puudub üldse raudteehüendus. Järelikult pole siin te-gemist mitte üksi järelevoikumisega, mis koormab inglasi ja ameeriklasi Põhja-Aafrika aktsiooni edasiarendamisel, vaid kohapealsed lihtsaprobleemid ise sead- vade teostamisel suuri raskusi teele.

Põhja-Aafrika situatsiooni illustreerib intervjuu, mille andis angloameerika läänepoolse Vahemere laevastikuoperat-sioonide suhtes vastutav briti admiral Cunningham Londoni „Daily Mail“ile. Selles selgitatakse, et angloameeriklased oleksid oma aktsiooni merepoolsest kül-jest alustades võinud prantsuse laevastiku toetuspunkti Bizerta küll võtta, kuid sel korral oleks tulnud arvestada vähemalt ühe lahinglaeva, mitme ristle- ja ja 25% kaubalaevastiku tonnaaži kaotamisega, millist hinda tulevat inglise sõjalaevastiku suhtes siiski liiga kõrgeks pidada. See vahemere-olukorda-dest hästi teadlik admiral mõnmine on tõenduseks mõeldud aasta novembris saksa poolel antud seletusele, et Põhja-Aafrika seiklus ei teostatud mitte ühekaalukate jõudude ja võimsa tonnaa- zhiga. Kui admiral Cunningham on sunnitud tänapäeval tunnistama, et 25% kaubalaevastiku kaotus on liig kõrgeks hinnaks tee avamise eest Vahemerre, siis võib järeldada, kuivõrd puudulikud on Inglismaa ja USA tonnaažireservid. Kuidas ka sellele asjale ei vaataks, avanss-loorberid on vahepeal muutunud tõsisemate murede ohakapärjaks.

Õhukallaletungide tagajärjed Inglismaale

Briti valitsus avaldas hiljuti ametliku ülevaate Saksa pommitamistest tekitatud kahjude üle 1940/41. aasta talvel. Sellejärele langes Inglismaale nimetatud ajavahemiku üle 190.000 pommi. 43.000 tsiviilelanikku sai surma ja üle 50.000 raskelt haavata. Üheksa esimese kuu jooksul purus-tati üksi Londonis 1.150.000 maja.

930.000 Soome marka pommitus-kahjude parandamiseks

Helsingi. Soome pealinn Helsingi on määratud 930.000 Soome marka selleks, et parandada 1942. a. kestel linna pommitamiste- loonetele tehtud vigastusi. Selline tagasihoidlik summa tõendab, et kahjustused olid väike- sed.

Doni suudmes käimas vasturünnak

Lõuna pool Laadogast ei saavutanud vaenlane oma rünnakuga mingit edu

Juhi peakorterist, 9. veebr. Sõjajõudude ülemjuhataja teatab:

Idarinde lõunaosas äge vaenlane rün- nak veelgi. Saksa väed saavutasid mõlemas võitluskohtas raskemates tõrjevõitlustes tege- vate jõududega ründava vaenlase läbimurru- ja ümberhaaramisvõitluste vastu.

Lääne-Kaukaasias Nõukogude kohaliku alustusega pealetungid löödi tagasi. Vaenlase ühte pealetungide vastu Doni suudmes on käimas omapoolseid vasturünnakuid.

Alan-Donil, kogu Doni et piirkonnas ja lõuna pool Oskali jõu suudades bolševikud oma rünnakuid talin rindel. Nad löödi raskes- tes võitlustes tagasi või peeti vasturünnakuga kinni. Võitlused jätkuvad.

Rünnaku jätkamine lõuna pool Laadoga järve meele tõrjerinde vastu maksis bolševi- kele raskemaid kaotusi, ilma et oleks saa-

nutatud mingisugust maastikuvõitu. Ida- Karjalas löödi tagasi mitu vaenlase pealetun- gi talis tõsiste kaotustega inimeste ja ma- terjalide alal.

Lääne-Tuoneesia piirilal nurjus üks vaen- lase rünnak meele positsioonide vastu. Kohe teostatud vastulöögi saunni vaenlane tõm- bus tagasi. Saksa lennukid ründasid vaenlast üllatuslikult ja tekitasid talle ulatus- like kaotusi inimeste, raskete relvade ja mo- toriseeritud sõdurite alal. Saksa jahilennu- kid löödi Tuoneesia lõunaosas talis vaenlase pommi- ja jahilüksuse ning tulistades ühe omapoolse kaotuse juures alla 13 lennukit.

Rünnakud Rootsi saarvõimade piiri lenda- sid mõõdukad õhukõrval vaenlase lennukid Läänemere ruumi. Pommitamist ei tehtud kindlaks.

Tankitõrje rasketõrje positsioonil.

Stalini vallutamiskava

Briti, USA ja Nõukogude Liidu läbirääkimised

Milano, DNB. Edeni seletus inglise alamkojas, et praegu on Inglismaa, Ühendriigid ja Nõuko- gude Liidu vahel käimas läbirääkimised Stalini mõ- nede nõudmistele puhul, annavad „Corriere della Seral“ põhjuse küsimiseks, mis nõudmised need võiks olla. Kahtlemata on Stalini üks nõudmisi sõjapidamise kohta praegu see, et Nõukogude Liitu relvade ja toiduainetega varustamises koheldaks kõigi teistega võrreldes esmajärjekorras.

Mis aga puutub, inglise—Ameerika—Nõuko- gude üldise poliitilise programmi, siis võib põhjendatult oletada, et Stalin nõuab laenuamis- vadust Balti ja veelgi enam Skandinaavia riikides.

Churchill jälle Inglismaal

Stockholm, DNB. Reuteri teatel on Church- ill jälle Inglismaale tagasi jõudnud.

USA armetu abi Tšungkingile

Lissabon, 7. 2. DNB. Teadet järgi Ühend- riikidest esines Londoni Hiina suursaadiku Wel- lington Koo abikaasa relvatoetuste ees Philadel- phias kõnega, milles ta ütles avalikult, et „Tšung- kingi vastupanu variseb kokku, kui ta oma liitlas- telt enam abi ei saa. Seega, mis Ühendriigid seni Tšungkingi-Hiinale toetuseks on saanud, nimetas ta „armetuks“.

Ka Rooseveltile oli ta vastanud, kui president oma avakõnes uuele kongressile oli seletanud, nagu saaks Tšungking praegu õhu teel niisama palju materjale nagu varem Birma tee kaudu ja et kogu laenu- ja rendiprogrammi saadetest langevat Hi- nale ainult 2%, et sellest pole Birmasse kunagi saa- bund rohkem kui 1%, ja ainult 1/2% on tegelikult Tšungkingi-Hiinaesse.

Seega proua Wellington Koo paljastas Roose- velti ilmsa valetamist.

10 ministrit lahkus Iraani valitsusest

Ankara, 8. 2. DNB. Nagu kümne Iraani va- litsusliikme tagasiastumise kohta Sultaneh' kabine- tit hästiinformeeritud Iraani allikast teatakse, lahkusid nad seeläbi, kui peaminister nende la- hkusipalve oli saanud käsi tagasi lükanud. Niis- guine kümne ministri üheaegne lahkumine võrdub seega otse poliitilisele streigile. Nad põhjendavad oma sammude sellega, et peaminister kiitis heaks kaht poolt allakirjutatud dekreedid, mille põhjal Ühendriikide asjatundjad Iraani valitsuses, kelle- dest mõned kannavad riigisekretäri nime ja kabi- neti istungeid osa võtavad, saavad vetoõiguse Iraani valitsuse otsuste üle. Tagasiastunud minist- rid nimetavad seda votot, millega nn. Iraani va- litsus täielikult võõraste huvide tõrjaks muutub, põhiseaduse vastaseks ja põhjendasid seega ka oma tagasiastumist.

Rootsis uputab

Stockholm, 8. 2. DNB. Suurvesi Lõuna- Rootsi jõgede piirkonnas tekitab suuri kahjusid ja häireid käitiste tegevuses. „Stockholms Tidningen“ teatel on Nissani jõgi lühad ja põllud üle ujutanud ning avaldab võimsat survet sildade sambale ja tammele. Üks sulfiiditehas ja kolm veskit pidi laupäeval tegevuse lõpetama, kuna vesi tungis ruu- midesse. Tugevasti on ohustatud ka pikki jõge kul- gev raudteeliin. Vesi ähvardab suure hulga puid nende laopakkidest ära uhitada.

Inglise pahempoolsete ringkonnas, kui ka 155-

Parteijuhtkond Juhi juures

Juhi peakorterist, 8. veebr.

Juhi küllakutele siirdunud riiklikud juhid ja galeilerid seoses nende kokkutulekuga 7. veebruaril Juhi juure peakorterisse.

Koosviibimise kestel kõneles Juht kokku- tulnud partei juhtkonnale sõjalise ja poliiti- lise olukorra üle. Oma kõnes, mille ta pidas suurima otsuskindlusega ja absoluutse vöi- du kindlusega, väljendas Juht kindlat veen- dumust, et aja raskus ja sellest saadav rah- vake võrsum vaimu annavad talle hõlguvaid tugevust ja teevad ta võitmatuks.

Riiklike juhtide ja galeilerite külaaktsi- Juhi juure peakorterisse lõppes partei juht- konna tulise tunnistusega ülesande suuruse- le, mis rahvale ta raskelmas võitluses on esi- tatud.

Berliin, 9. veebr. DNB. Riiklike juhtide ja

galeilerite külaaktsi juhi peakorterisse leib nel- japäevastes hommikulehtedes kajastuse kui poliiti- line sündmus, milles väljendub saksa rahva suur ot- sustavus ja absoluutne võidukindlus. „Deutsche Allgemeine Zeitung“ kirjutab, et on selge, et par- tei kõrgema poliitilise tahtekandjana on kutsutud kõrgematele panustele. Juhi poolt riiklikele juhtidele ja galeileritele antud parool kandub partei kaudu kuni pisemasse küllasse. Kui mõni bolševismi abi- rahvastest vaenlane või ka Moskva ise peaks us- kuma, et Stalingradi kriitilised päevad on viinud saksa tahte nõrgenemisele, siis võivad nad juba nüüd veenduda, et tegemist on kohutava enese- petusega. Tegemist on hoopis vastupidisega. Just see lõök on annud selguse ja tahte mõõtmale suurteks jõupanusteks sõjaväet ja kodumaalt.

„Berliner Börsenzeitung“ kirjutab: Mitte üksi partei juhtivamad tegelased, vaid kogu rahvuse tahtekandjad on riiklike juhtide ja galeilerite kaudu käinud Juhi juures. Leht rõhutab seda, et Saksa rahvusotsustajad partei kõigi oma jõudude totalse rakendamiseks 10 a. tagasi saavutas lõpp- võidu — just pärast seda, kui ta oli veel kord kan- nud üle raske löögi. Ka nüüd on olnud lööke, jät- kab „Börsenzeitung“ ja jälle kuulub kõnelusi „ot- sustavast pöördest“. Kui see otsustav pöör ka see- kord osutub Saksa jõu kasuks.

SOOME SÕJATEADE

Helsingi, DNB. Soome väestuse sõja- teade on järgmine:

Karjala ja Aunuse maakitsusel on meie tankitõrjeosad olnud eriti edukad, hävitades vaenlase seisukohtades vastupanu- ja punkte ning tekitades sealjuures vaenlasele rasked kaotused. Üks väiksem vaenlase üksus, mis püüdis tulla üle Onega järve, paisati tunniajalise tugeva tulevahetuse järgi tagasi. Idarindel tugev luuretegevus.

Tööjõudude mobilisatsioon Jaapanis

Jaapani valitsuse poolt tarvitusele võetud va- hendid tööjõudude mobiliseerimiseks on õige kau- gele ulatuvad. Muuseas kuulub nende korraldus- võtete hulka ka laialtulatlik väike- ja kesktööstuse kaotamine, millega taotleatakse jaapani tekstiiltöös- tuse kontsentratsiooni ning tööjõudude vabastamist sõjatoöstusse rakendamiseks. Siinjuures tuleb mai- nida, et Jaapani tööstus koosneski peamiselt väike- tööstustest. Seega kutsus nende kaotamine esile mitte üksi suurte tööjõudude vabanemise, vaid ka Jaapani tööstuse struktuuri revolutsiooni. See näi- tab, et Jaapan ei kogu millegi eest tagasi, kui te- gemist on võidu kindlustamisega. Tähtsuse omab ka suurte töölaagrite asutamine, vabanenud tööli- sed koolitatakse ümber sõjatehasele elukutsetele. Ühtlasi suletakse Jaapanis kõik arvukad erakute- kohtad, et rakendada õpilasi tööstusse. Samuti kaotatakse õpilaste ning üliõpilaste tööteenistus ja allutatakse kõik tööjõud töövahendustalitusele.

Maiski protesteerib...

Genf, 7. veebr. „Times“ teatab, et Nõu- kogude saadik Londonis Maiski, on Briti va- litsusele esitanud vormiliku protesti Fines Bury's ülesseatud Lenini büsti rikkumise pä- rast.

Stalingradis võideldi ka Soome eest

Helsingi, DNB. Saksamaa valu Stal- ingradi kangelaste raskete ohvrite üle, mida kanti Euroopa päästamiseks — kirjutab „Ajan Suunta“, — tuntakse eriti tugevasti Soomes. Soomlased teavad, et esimene Euroopa maa, mille Nõukogude Liit hävitaks, oleks Soome, ja sama saatust ootab ka kogu soome rahvast, — mida Nõukogude Liit on korduvalt kinnita- nud. Üksinda aga poleks Soome suuteline seda ähvardavat ohtu tagasi tõrjuma. Soomes tun- takse, et Stalingradi kangelased ohverdasid end ka Soome eest.

Rooseveldi surve

Genf, DNB. Rooseveldi sihtkindlale sur- vele, millejärele Lõuna-Ameerika riigid pea- vad looma diplomaatilisi sidemeid N. Liidu- ga, on nüüd Urugaile järgnenud ka Columbia. Nagu ametlikult teatakse, on tähendatud riik loonud diplomaatilised suhted N. Liiduga.

Hävitati suurem bolshevikite jõuk

Toropetsi juures tehti kahjutuks hästivarustatud Nõukogude üksus

Berliin, DNB. Kagu pool Toropetsi alustasid meie üksused 30. jaanuaril operat- sioone umbes 3000-meelise bolshevikite jõugu vastu, kes endid lähemas rinde tagalas olid kindlustatud tihnikusse. Järgnesid kotilahin- gus, mis siin toimus mõõdukund aasta lõpul, olles saanud toetust bandiitide ja vähema hul- ga parashütistide läbi, olid kinnitanud kanda umbes 15—25 km alal, piirates end miniväl- jadega ja puutõkete, taotledes nii pikemat tagala- sotsa. Paljud naised ja lapsed lähema- test metsaküladest olid sunnitud kindlustus- töödele ja nende abil oli kujundatud kaitse- liini vanadele punikvaremetele, arvukate blokkimajade ja teiste igat liiki kaitsead- didega. Bolshevikid olid ka rasked relvi, raa- diasaateja, välikõigid, töökojad ja tagavara- ladud. Ehitudud oli isegi väike lennuväli.

Pärast seda kui jaanuari viimastel päe- vadel terve piirkond oli haardesse võetud, asusid meie üksused idast rünnakule. Vaa- det takistavad metsad, kõrged lumehanged ja teedeta maastik raskendas meie sõdurite edastungi. Esim. etel päevadel oli kokkupuue- tid vaid nende bolshevikite osadega, kes meie üksuste edastungi püüdis tõkestada miini- riivide juures. Järgmistel päevadel õnnestus aga üha rohkem vaenlase jõude võitluses tõmmata, kuna värske lumel olevad jäljed reetad meie sõduritele vastase peidupaiga. Viimaks suruti bolshevikud kokku suurde

metsalaagrisse, kus nad avaldasid visa vastu- panu. Meie mägiüksid pidid tugevas võit- luses liikuma meetristigavuses lumes, t vaen- last lõplikult kahjutuks teha. Suure vaevaga kohaletõrjetatud raskerelvade abil, sumuti ka võitluskõnnukite pommitamist tagajärjel murti vaenlase vastupanu. Lõpuks 3. veeb- ruaril mägiüksid ründasid varasel hom- mikutunnil üllatuslikult ja löid lühikeses vöit- luses järgi ülejäänud 600-meelise vaenlase üksuse laagrist välja, kusjuures punased pi- didi jätma maha tankitõrjekahurid, kuulipil- dud ja suure hulga muud varustust. Vallu- tati ka samas lähedal metsas asuv jennu- väli.

Ülejäänud bolshevikite riismed tõmbusid ta- gasi lõuna suunas, püüdes ühineda lõunas ja lõnaes asuvate tugevamate gruppidega. Nad löödi aga tagasi. Järgmise 3 päeva jök- sul ületasid meie sõdurid jällegi miinitõkteid, tegid kahjutuks punikrühpe, kuni kõik bolshevikud 6. veebruariks olid surutud kokku väga kitsale maa-alale. Kontsentrisse rin- nakuga murti 7. veebruaril bolshevikite vastu- panu lõplikult.

See suurevõimuline puhastusaktisioon andis täielikku edu. Saagiks saadi suurel arvul suurtükke, tankitõrjekahureid, kuulipildujaid, gaasidrahtijaid ja igat liiki varustust. Ar- vukate hästi väljaehitatud punktide ja laag- rite põhjalik hävitamine võtab veel aega.

Ajakirjanduse meeleolud Casa- blanca järele

Berliin, 7. veebruar. Kõigis Ameerika aja- kirjanduse meeleoludes Casablancale järgnenud pressikonverentsi järele tuleb ridade vahel ümsik et läbirääkimised Casablancas nurjusid, kuna Sta- lin seadis Rooseveldi ja Churchilli sündinud tõi- asjade ette.

„New-York Herald Tribune“ juut Walter Lippmann avaldab artikli, millest võib järeldada, et väikeriigid on juba bolshevikile maha müüdnud. Lippmann tolles juhtkirjas hoiatab Churchilli ja Roosevelti kasvat tegemast Stalini mõjutada konve- rentsi otsuste vastuvõtmisele. Igasugune Stalini sundimine on äpardunud, sest tema jääb truaks oma poliitilise ning, mida enam Moskvat kasu- takse mõjutada, seda enam satutakse hädaohu, et bolshevikite poliitika iseseisev joon veelgi tugevneb.

Sellise sissejuhatuse järele Lippmann teeb väikeriigete ettepaneku katsuda lähendada Mosk- vade, Inglismaa ja Ameerika võivat teatud riigile ainult sõbralikku, kuid kindlat nõu anda, loobuda igasugusest jõupoliitikast ning koordineerida oma välispoliitika bolshevikide järgi. Need riigid pidavat bolševismi usaldama.

Neist väljendustest selgub, et ei Inglismaa ega ka Ühendriigid ei ole võimalised suure propagan- daga avaldada „Atlantic Charta“ elluviimiseks.

Moskva ei usalda Londonit

Mispärast Moskva ei saanud kedagi Casablancasse. — Eden jätab vastused võlgu

erakondlastel keskel ning isegi liberaalide seas kas- vab üha enam kurtus, et jätkuva põiklemise ja ära- ootamise seisundiga Inglismaa ja Põhja-Ameerika- kas võidakse ohustada liidu vaheldori Nõukogu- dega. On enam kui selge, märgitakse nendes ring- konnas, et Nõukogud kehtvat ei taha jääda massi- liseks vereohverdajaks. Ei oleks võimalik kõnelu- sega selle küsimuse üle, seletavad inglise ringkon- nad, enne oodata ja sellega Nõukogusid sunnivi- si asetada sügavasse kahtlusele inglise ja Ameerika tulevaste eesmärkide suhtes. Liberaalne ajakiri „News Statesman and Nation“ võtab hoiatava to- ni. Ajakiri seletab, et mõningad väljendused Mosk- vas vihjavad uuesti sellele, et inglise-Ameerika sõ- jaline panus on Nõukogude poolt täielikult mitte- küllaladaseks hinnatud. Inglismaa ja Ameerika ak- tsiooni Põhja-Aafrikas ei ole Stalin kunagi võtnud kui tõeliku Nõukogude armee kergendavat ope- ratsiooni ega ole teda ka teise rindena tunnustanud. Kardetat kahtlus tekib Moskvast, arvab „News Statesman ja Nation“. Nimelt võivad Nõukogud venele jõuda, et Inglismaa ja Ameerika ei julgegi Saksamaad Euroopa kontinendil rünnata enne, kui Saksamaa vastupanu jõud Nõukogude suurriin- nakutele on täielikult purustatud. Teisel pool vihjab kõik sellele, et Nõukogud inglise-Ameerika vahe- segamist näiteks Balkani võtaksid koe, kui Nõu- kogude huviirirkonda sissetungimist. Kuid just praegusel silmapilgul peaks igasugune kahtlus Ing- lise ja Ameerika „ausates püüetes“ Moskvast ka- duma, arvab ajakiri.

„Kui Stalin meie heasoovlike eesmärkide vastu vaidleb“, ütleb inglise ajakiri, „siis võib olla, ta rahuldub sellega, et ainult Nõukogude kitsad hõu- sõjalistesse operatsioonidesse rakendatakse ja lõpu- võitlus Saksamaaga Inglismaa ning Ameerika kätte jääb.“

Estimest korda Londonis tõstetakse üles ka Poola nõudmistest erutav probleem, nimelt Sikorski nõudmised. Inglismaa ja Ameerika kaasaaminek või

nist tagasiõhitud ajalehe knahtsõline tead-
sajapidaamisviisist, et nad ei saavuta mingi
edu. „Meie lennukid on ameerika ajakirjan-
duses tekitanud palju suuremat elevust ku-
vaenlase ninna!”

Talumetsad Viljandimaal

Milline on talumetsade olukord. Kuidas arenevad kohustuslikud raieetööd talumetsade osas

Kõrvuti riigimetsadega teostatakse tänavu ka talumetsade ulatuslikke raieetöid. Talumetsadele määratud kohustuslikud raieetööd peavad kaasa aitama sõjalukorras tekkivate kütteraskuste ning samuti ka hädavajalike tarbematerjalide hankimisele. Üldiselt need tööd on arenenud kõigiti soodsalt, mille eeltingimuseks on olnud talupidajate õige arusaamine praegusest olukorrast.

Koos sellega on tekkinud laiemates ringkondades aga ka huvi talumetsade küsimuse kü eesuguse vastu üldse. Talupidajad on leidnud tarviliku olevat süveneda senisest enam oma metsade korraldamise ja kasvatamise küsimuse, milleks on pööratud hulganisti asjaomaste ametiisikute poole kaasaabi kui ka mõnede sugulaste probleemidele selguse saamiseks.

Viljandi maakalitsuse juures töötav vastava ametiisikuna Viljandi-Pärnu piirkonna metsanduskonsulent Märt Ojamaa, kes asus oma kohale mõelduna aastal. Et saada ühikajalisemat ülevaadet talumetsade küsimusest, pöördusime M. Ojamaa poole mõningate sellekohaste küsimustega.

Talumetsade tähtsus meie üldises metsamajanduses on killaltki suur, tähendab M. Ojamaa selgitavalt. Talumetsade pindala moodustab riigimetsade pindalaga peagu võrdse osa, mis vahest kõige paremini iseloomustab selle küsimuse ulatust. Kuid tuleb aga kohe ka alla kriipsutada, et talumetsade juurdekaas on võrreldes riigimetsadega poolte väiksem. Ilmneb, et talumetsade eest hoolitsemine ja nende korraldamine pole mitte küllaldast tähelepanu leidnud. Metsanduskonsulentide üheks peamiseks ülesandeks ongi sellel alal

vastava selgitustöö tegemine, millega käib kaasas nõuande kõikides vastavates küsimustes, eriti karjatamisel talumetsades, millega just kõige rohkem kahjustatakse metsade juurdekasvu. Peaks tõmmatama selge piir metsa ja heina-kaarajama vahel. Niikaua, kui kestab senine olukord, annavad talumetsad vaatamata oma pindala võrdsusele riigimetsadega ligi kaks korda vähem riigimetsadest.

Mis puutub talumetsades toimuvatesse raieetödesse, siis metsanduskonsulent M. Ojamaa märkis, et selleks aastaks on määratud taludele dieeti n. b. kahe aasta raieetöö, kuna mõeldud aastal raiekohustust ei olnud. Nagu seda korduvalt on rõhutatud, on kõike seda põhjustanud praegune sõjalukord, kus tarviliku kütte- ja tarbematerjali saamist ilma kohustuslike raieetööde abita poleks võimalik kindlustada. Sellest on saadud küllaltki hästi aru ja raieetöödega on mitmel pool vägagi edukalt edasi jõutud. Tuleb ühtlasi aga ka alla kriipsutada, et esialgselt määratud raieetööd on paljudes kohtades kuni poole võrra vähenenud, sest normide määramine ei olnud alul süündinud igal pool mitte päris dieeti. Teatavasti sündis normide määramine 1939. a. põllumajandusloenduse andmetel. Vahepeal olukord on aga mitmeti muutunud, eriti bolševikeaegse metsalaastamise läbi. Nimelt uusmetsaajate ehitusmaterjali saamiseks võeti talumetsades puid maha otse röövlasutamise korras, samuti said sel ajal talumetsad ka teistil kahjustada. Lisaks kõige oli 1939. a. loenduse puhul hulk talupidajaid annud metsamaana üles ka seauuguseid võsastikuga kaetud pindalad, mis tegelikult metsa mõistele ei vastanud. Nii tuli appi

võtta võrdlemisel rohkem metsade ümberhindamis, millele vastavalt on määratud talupidajatele siis ka uued raieetööd.

Kuna on esitatud rohkem järelepeirimisi raieetööde alt vabaks jäävate metsalade kohta, siis tuleks veel kord rõhutada, et raieetööde määramine ei võta arvesse lagedikke ja raieetööde, kultuure alla 30 aasta ning samuti ka mitte heina- ja karjamaamet-sade leplikuid ega võsa. Ka on raieetööd al-sada valgelepp. Metsadeks loetakse tündala, kus puude tihkus on 0,3 ja sellest enam.

Ühtlasi on määratud Põllumajanduse Keskvõlitsuse poolt kindlaks raieetööde määramise alused ka järgmiseks aastaks, mis hõlmavad maksimaalselt aastast siigile. Seda-mööda jäävad tuleval raieaastal raieetööd al-t vabaks raieetööd, kultuureid kuni 30 a. vanu-seni, okaspuumetsa kuni 40 a. vanuseni, leht-puumetsa kuni 20 a. vanuseni, leplikud ja võsa-metsad, tamme-, saare- ja jalakapustid ning kaitsmetsad. Vastav määrus hõlmab edas-pidi kahtlemata põllumajandusjuhtidel raie-etööde määramist.

Mis puutub talumetsade väärtusse Viljan-dimaal, siis võib neid siin üldlokkuvõttes ar-vata keskmise liiki. Võrreldes teiste maakondadega on Viljandimaal allmatorkav as-jaolu, et siin on heina-karjamaametsade prot-sent suhteliselt väheks.

Lõpuka metsanduskonsulent M. Ojamaa rõhutas, et talupidajad suhtuvad metsamajan-duse alal tulevikku optimistlikult ja loodavad praegusest ajutisest raskusest jõudsalt üle saada.

Fotokogumik „Adolf Hitler ja lapsed“ Viljandimaal õpilastele

Rahvakasvatuse peavalitsuse poolt on saadetud Viljandi maakoolivalitsusele Viljandimaal algkoo-lide õpilastele väljajagamiseks brošüüre „Adolf Hitler ja lapsed“. Brošüürid on määratud ahi-nadadeks nendele õpilastele, kes tegid kaasa edu-ka teatavalt teinud kogumise aktiooni. Teatav ar bro-šüürid tuleb peale selle väljajagamisele ka neile õpilastele, kes teatavalt teinud kogumise aktiooni-st osa ei saanud võtta, kuid kes kuuluvad paremate õpilaste hulka.

Brošüürid „Adolf Hitler ja lapsed“ on äära trü-kiat ilmunud. See sisaldab hulga suuremõõdulist ülevõtet Suur-Saksamaa juhist laste seltsis. Bro-šüürid sisestatakse õpetajate kätte.

„Adolf Hitler, kes suurele saksa rahvale andis tagasi tema elurõõmu ja võgevuse, on annud“ ka lastele tagasi nende loomuliku aukaoha rahva elus. Sest lapsed ei ole õhukeks ja rõõmiks mitte al-nult oma vanemate, vaid on ühtlasi õhukeks kogu rahvale ning kindlaimaks tuleviku pandiks.

Juht Adolf Hitler ja lapsed — need on lahuta-matud, juht armastus rahva vastu väljendub kõige kujukamalt selles, kuidas ta suhtub lastesse. Nende jaoks leidub tal ikka aega ning oma vähesed vaba-tunde ta veedab tihti laste elurõõmsas ja vallat-tavas ringis.

Ka eesti rahva õnn ja tuleviku seisneb lastes ning armastuses nende vastu. Praeguse sõja võit-dukla lõpetamisega Adolf Hitler kindlustab õnn-e-liku tuleviku paljudele miljonitele Euroopa lastele, nii ka eesti noorusele.

Brošüürid leidesvõttes pildidest äratavad tähele-panu ülevõtteid juhi majast mägistikus, laste kō-laskist juhi juurde tema puhkekohtadele, juhi jala-tuiskülmade koos lastega jne. Brošüürid on ilme-ka eenduseks sellele, millise hoolitsuse ja tähele-panu osaliseks saavad Suur-Saksamaa lapsed juhi poolt.

Eesti Leegioni!

Eesti Leegioni informatsioonibüroo ja re-gistreerimiskontor on asunud Tallin-na, nr. 8, omaaegse restorani „Kodumaa“ ruumides, aluseks Tallinna ja Tartu linna-vate nurgal. Büroo on avatud iga päev kell 08—17. Telefonilühenduseks saab kasutada Viljandi linna küttemeistri telefoni nr. 22.

Marmelaadi

Põllumajanduse Keskvõlitsuse juhataja teadaandel müüakse Eesti linnades, maal ja asulais eluravale elatistarbaine-kaardi omanikele ajavahemikus 8.—14. veebruaril 200 gr. marmelaadi erikupong „B“ vastu. Kupong on kehtiv 23. veebruarini.

Teadaannet marmelaadi müügi kohta jä-gida meie lehes ametliku teadete osas.

„UGALA“ TEATER

Kolmapäeval, 10. veebruaril, a. a. tuleb ettekand-ele „Armastus esimesest pilgust“.

Omakaitseüksuse kingitus ERÜ-le

Omakaitse Paistu kompanii on annetanud ERÜ Viljandimaal ringkonnale 350,45 rmk. toetu-ses nimetatud organisatsioonile töös meie puudus-kannatava rahvuslikkuse abistamiseks. Nimetatud juhtum tõendab elavalt, millise ühtekuuluvusega suhtuvad meie rahva kõik osad ERÜ juhtimisel teostavasse ulatuslikku abistamistöödesse.

ERÜ telefon 2-48

ERÜ Viljandi ringkonnaametil puudus se-ni telefon, mis mitmeti raskendas asjaaja-mist, kuid mõni päev tagasi sai ERÜ ring-konnaamet ka oma telefoni. ERÜ Viljandi ringkonnaamet telefoni number on 2-48.

SPORT

Jalgallimängijate nõupidamine

Neljapäeval, 11. veebr. kell 19.30 toimub sp. üh. „Sakala“ ruumes Lutsu 3 Viljandi jalgalli-mängi-jate nõupidamine eelseisva jalgalli-hooaja ja treeningküsimuste üle. Nõupidamisest on soovitatv kōi-kide vanemate ja ka nooremate mängijate osavõtt.

VILJANDI-PÄRNU MAALUSOS

Pühapäeval leiab Viljandis aset Viljandi ja Pärnu vaheline linnavõistlus maaluses, mis on kordusvõistluseks enne jõulu Pärnus toimunud esi-melse linnavõistlusele kahe naaberlinna vahel. Võistlus peetakse Haridusseltsi saalis algusega kell 19. Aravõistluseks toimuvad samas Viljandi valla omavalitselised maaluvõistlused üksikutes kaalu-des.

PÄRNU „TERVIS“ — VILJANDI „SAKALA“ KÄSIPALLIS.

Pühapäeval kell 15 toimuvad Viljandis. Haridusseltsi saalis käsipallivõistlused Pärnu „Tervis“ ja Viljandi „Sakala“ vahel. Kavas on nii korv-kui võrkpall.

PÜHAPÄEVAL SUUSAVÕISTLUSED.

Spordühing „Sakala“ korraldab pühapäeval Viljandis järjekordsed suusavõistlused, mille kavas on 2 km. kuni 13 a. poiste, 3 km. 14—15 a. vanus-tele poiste, 5 km. 16—17 a. vanustele poiste ja 3 km. tütarlastele ning naistele. Võistlused algavad kell 12. Start asub vana suusahüppemäe juures.

Linna hobusemeeste veokohustus

Veokohustusi korralikult täitnud hobusepidajale antakse eesõigustatud korras kasutada linna poolt maad

Mootortransporditeki vähesuse ja kütteeine puduse tõttu lasub rõhu osa vedudest hobusepidaja-lil linna kui ka maal. Talv on ajaks, mil ho-busepidajad on peagu pidevalt seotud mitmesu-guste veokohustustega. Selle täitmisest onleib suu-rel määral just küttematerjali vedu linnadesse, raudteestajamadesse ning muu materjali vedu. Val-dades jagab küttekohustus vallavalitsust, kuna lin-na on hobusemeeste käsutajaks avalikele vedudele linnavalitsuse juures asuv sellekohane osakond.

Viljandi linnas on praegu 40—50 hobusepid-a-jat, kes seotud veoküttekohustuse täitmisega. Igale hobusepidajale, kes veokohustuse, on määratud piirkonnakomissari poolt avalikuks küttekohustu-seks 3 päeva nädalas ehk vähemalt 12 päeva kuus. Hobusepidajad kogunevad igal hommikul turplat-sile, kus neile määratakse selle päeva kohustus.

Veokohustusi on linna hobusemeestel praegu mitmesuguseid, peamiselt aga kütte- ja tarbepuude vedu linna. Samuti hulk turvast tuleb turbaraba-vedu linna vedada. Nii on üheks veokohaks Öisu metkonna Saare laoplat, kaugusega linnast um-bes 15 km. Sealt oli vedada linna küttemaale 400 ruumimeetrit küttepuid. Umbes 300 rm. on sellest kogusest juba ära veetud. Kärski turbarabast on linna hobusemeeste kohustuseks vedada Viljandi linnavabrikule 840 kantmeetrit küteturvast. Veo-kaugus on 9—10 km. Vedu sealt on alles alanud. Linnale kuuluvad Karula turbarabast, kus asus

2400 kantmeetrit küteturvast, on vedada veel 1200 kantmeetrit ümber. Selle veost on suur osa täidetud veoautode abil. Peale küttematerjali kuulub linna hobusemeeste veokohustus alla veel paikle ja pakkude vedu linna. Nii on Aimal metkonna Moo-ri vahikonnast, kaugusega umbes 16 km. vedada linna 25 tühimeetrit palke, siis Piima metsast, um-bes 10 km. kauguselt, 35 tühimeetrit ja Ahima met-sast, kaugusega umbes 18 km, 30 tühimeetrit palke. Lisaks sellele on vedada veel Aimal metkonnast ja Parikalt kasepakke, esimesest kohast kaugusega kuni 17, teisest kaugusega kuni 20 km.

Veokohustusi korralikult täitnud hobusemees-tele võimaldatakse hüvitusi. Hobusepidaja, kes üle 70 tonni metsamaterjali linna vedanud, omavad õi-guse saada vähemalt 1 ltr. petroleumi. Peale selle võimaldatakse hobusetöidukid saada kaeru ja heinu. Otiivisemaks hüvituseks on aga see, et neid hobuse-pidajaid, kes korralikult täitnud oma veokohustusi, võetakse arvesse linna madaest väljaantava põllu-ja heinamaa jagamise puhul. Vastavalt veokohu-suse täitmisel võimaldatakse eesõigustatud korras saada suuremaid maatükke. Maade väljaandmine hobusemeestele algab lähemal ajal.

Hobusevarustus, nagu kabjanaelu, raudu jms. antakse vastavalt tarvilikele, kuid tingituna vähe-sest kontingendist, piiratud ulatuses. Ka sellejuures võetakse arvesse hobusepidajaid, kes oma kōhu-tusi korralikumalt täitnud.

Käsitööstureile raamatupidamine

Hakatakse teostama kontrolli töötasu ja töö järjekorra üle

Kindralkomissari juures asuva hindade-osakonna algatusel rakendati määrus, mille järgi kõik tööstuslikud käsitööstajad, peavad oma müükide ja tööse hinnad üles märkima. Samuti peavad nad suutma tõendada, et ne-d poole valmistatud töde eest on võetud seaduslikult lubatud hinnad.

Eesti Majanduskoja käsitööstuse peaosak-ond on nüüd nimetatud määruse oma liik-meakonnale teatavaks teinud, kuna hindade-asutus on hakanud selle määruse täitmise suhtes kontrolli teostama, kusjuures mää-ruse mittetäitmist võidakse lugeda karistuse põhjuseks.

Sellega seoses tuleb käsitööstureil kõigi äsasetulekute ja väljaminekute osas pidada kassaraamatut — kas raamatut või igapäe-vaste kassaraundelehte näol. Nii tuleb kassaraamatusse või aruandesse märkida te-hingu kuupäev, raha maksa või raha saaja nimi ja samuti, mille eest raha on saadud või maksetud. Ühtlasi peavad käsitööstureil-üksiklõstajad kui ka käsitööstureil ette-võtted säilitama kõik ostude, tööstuse ja muude väljaminekute tõendid ning omalt poolt antud arvete, kassatšekide ja kvitun-gite teiseid.

Tõendidokumentide alahoidmiseks eriliid juhiseid ei ole välja töötatud, kuna need võib

iga ettevõtte säilitada sobivalmail viisil, kas kaustades, registratooris või muul viisil kor-raldatult. Samuti peavad kõik väljaantud ar-ved ja kvititundid olema seadusepärastel tempelmaksumatust.

Kuna hindadeasutusele on esitatud kaa-busi, et käsitööstureil ettevõtteid keeldu-vad töid vastu võtmast, põhjendades seda suure järjekorraga, siis tuleb edaspidi hinda-deasutuse sellekohasel nõudel asuda käsi-tööstureil pidama vastavat tellimiste raama-tut.

Et ka selle nõude mittetäitmisel võivad järgneda karistused, siis on käsitöösture pe-aosakond oma liikmeskonnale selgitanud telli-misraamatute pidamist või tellimiste üles-märkimist üksikutele lehtedele. Viimaste või-malikult kontrollimisel peab alati olema sel-gesti näha, kuipalju ja missuguse tegemata või poolelolevat tööd on ettevõtteil järjekor-ras. Samuti peavad ülesmärkimised sisalda-ma andmeid tellimise kuupäeva, tellija nime, tellimise sisu ja tellitud töõ lõpetamise kōh-ta.

Uus õpetaja Villevere algkoolis

Villevere algkoolist Kabalas on lahkunud õpe-taja Aino Ibrus, kelle asemele maakoolivalitsuse poolt on kinnitatud Albert Raadik.

Võhma teateid

ERÜ KUJUNEB.

Võhma ümbruskonna valdades on ERÜ piir-konnajuhid juba määratud. Nõnda on Kabala valia piirkonnajuhiks talupidaja Jaan Känd Villeverest ja Kõo piirkonnajuhiks talupidaja Jaan Mark. Ka on kujundatud rühmkondade jne. juhtkonnad.

METSATÖÖ KAIB TAIE HOOGA.

Viimastel päevadel on Kabala metkonnas met-satööd tunduvalt elavnenud. Tehakse normipid-kui ka ühistule, nagu piimaühingud j. isevarusta-mise korras. Mõnedel päevadel võib Kabala met-konnas näha ühes ja samas raistikus töötamas 50—60 saagi. Ka on vedajad ametis veokohustuse täitmisega. Paljud raieenimikohused on juba oma normid täitnud ja teevad isegi vabatahtlikult ülenormi.

Teised lehed

Eestit julgustagu tema oma sõjavägi

Sellele pealkirja all kirjutab Tartu „Postimees“: „Aasta aega pärast Nõukogude okupatsio-nist vabanemist avanes Eestile võimalus oma hävinud rahvusliku armee asemele uus rahvuslik väeosa loomine Eesti Leegioni nime all. Selle saksa rahva juhi Adolf Hitleri rõõmustava käsu teatas Eestile kindralkomis-sar K. S. Lietzmann 28. augustil 1942. a. Tal-linna vabastamise esimesel aastapäeval.

Sellest ajast peale on arendatud ja laiendatud Eesti Leegioni mõtet. Sellest pole aga meil igal pool veel täiel määral aru saadud, samuti kui 1918. aasta vabatahtlikust mobiil-saloonist. Eesti rahvusliku väeosa loomine ei jäänud aga siis ega jää ta nüüd teostama-ta. Pealegi on meil praegu sellesse mitu kōr-da rohkem eeldusi kui tookord.

Meie võime oma hävitatud sõjaväe asemele formeerida uusi üksusi Saksa võimude kaitseliinide taga. Meil on koostöö tõttu sakslaste-ga võimaldatud Eesti Leegionile korralik väl-jaõpe. Nii on tagatud, et sekkord pole tarvis tormata lahingusse ilma eelkoolita, mis oleks moodsa sõjapidamisviisi juures meeleus.

Eesti Leegioni formeerimisel on kõigepealt kartust avaldatud, et eestlasi tahetakse vä-rvata lihtsalt saksa sõjaväe täitematerjaliks kodumaalt kaugetele sõjatanurdele. See kar-tus on aga alusetu, sest nagu kindralkomis-sar K. S. Lietzmann oma kõnes 26. jaanuaril s. a. on kinnitanud, moodustatakse Eesti Leeg-ioni üksiküksed eesti väeüksuste eesti ohvitseride juhtimisel. „Niipea kui eesti ohvitseride väl-jaõpe on lõpetatud, siis mõne nädala pärast, igal juhul enne rakendamist, annavad saksa ohvitserid juhtimise eesti ohvitseridele üle“. Nii on olnud kindralkomissari sõnad.

Sellele teaduse me näeme, et sakslased pole Eesti Leegioni sisemistest asjadest rohk-em huvitatud kui vaid sellele väärilise kooli ja meie omast rahvusest juhtkonna andmisest. Muidu poleks Eesti Leegioni võimeline sakslaste kõrval ühises võitluses enamlaste vastu välja astuma. Tahab ju sõjaväe ülemjuhatus Eesti Leegionile samavõrra kindel olla kui oma või soome väeüksustele.

Võib-olla kõigile veel pole selge küsimus, milleks on mõnenädal Eesti Leegioni vaja. Kuntume ju praegu Saksa okupeeritud Ida-piirkonda ja saksa sõjaväe ülesanne on meid kaits-ta. Kes nii mõtleb, ei mõtle ettenägelikult. Kindralkomissar K. S. Lietzmann oma kõnes ütles ju päris selgelt: „Ärgem unusta-gem kunagi, mida teie teid võidu saavutamise-ks, seda teie teete enesele. Eesti tulevane kujundamine on otsustavalt sõltuv sellest, kuidas eesti rahvas on teinud ühise võidu saavutamiseks“.

Kuna kindralkomissari sõnade järgi Lee-gion kujuneb eesti rahva väeüksuseks, mida juhi-vad eesti ohvitserid, siis on ju loomulik sel-

ge, et selle väeosa võitluse võidukaks tule-museks ei saa olla muud kui Eesti taavõit-lustehamine. Ainult vastupropaganda võiks vä-ta, et loetakse rahvuslik sõjavägi, andmata talle võimalust rahvuslikul riigi loomiseks, mille eest ta astub võitlusesse ja kuhu ta pöördub võitluse lõppedes. Ka kõigi teiste leegionide taga seisavad nende leegionide omaad maad, nagu: Taani, Norra, Belgia, Prantsusmaa jne., millised sõjalisel kaalutust-let on küll praegu Saksa võimude poolt ka teataval määral okupeeritud.

Saksa rahva juhi Adolf Hitleri käsk Ees-ti Leegioni astumiseks on ühtlasi eestlaste samaväärseks tunnustamine taani, norra, prantsuse ja teiste rahvastega, kellede leegi-onid võitlevad sakslastega koos ühises võit-luses Euroopa eest. Siinane tõsiasi peaks ole-ma ju igale eestlasele tõukeks Eesti Leegioni astumiseks, pärast seda kui nüüd on selgunud Eesti Leegioni sisuline olemus ja tema juhti-mine eestlaste eneset poolt. Kõigele sellele loomulikuks jätkuks on Eesti Leegioni võit-lusseastumine oma kodumaa piiride taga. Saksa sõjaväe ülemjuhatusel on siinseis võit-lusis olnud eesti väeosaad mitmel korral oma vaprust tõendanud, mida näeme aumärkidest, mis eestlastele on antud. Nüüd, millal aga on võimalus siinseis võitluses teostada puht-estit väeasana oma kodumaa julgustuseks, tõusevad võitlustulemused kindlalt, samuti tagala toetus rindele, kus võitlemas omad vennad ja pojad.

Samuti loodame, et edaspidi kõik rinde või tagalas asuvad teised eesti üksused koon-datakse ühel või teisel viisil leegioni ümber, kusjuures leegioni moodustab meie rahvusväe-osaad truimiku.

Kõigele sellele mõeldes saame aru Eesti Leegioni vajadusest puhtrahvuslikust seisu-kohast. Eestile on antud oma sõjalise jõu kaudu võimalus oma rahvusliku au ja jätku eesmärgi-siks. Eesti Leegionile on antud võimalus teha seda, mis Eesti omariiklike ajal loodud sõjaväel jäi teostamata“.

Nõukogud kaotanud 4 miljonit inimest

Stockholm, 8. 2. DNB. „New York Herald Tribune“ sõjakirjasaaja, kes nel päevil saabus Nõukogude Liidust tagasi New Yorki, kirjutab, et kommunistid maksavad liiga kõrget hinda. Amee-riklaste kiitustel on vaid väga väike mõju Nõuko-gude kommunistidele, kes oma raskeid kaotusi kan-navad stoilise rahuga. Seni on Nõukogude Liidu surma saanud umbes 4 miljonit inimest.

65 sigade sugulava

Viimasel ajal juurde tulnud 20 sugulava

Viimasel ajal on meil sigade sugulavade arv tunduvalt tõusnud. 1942. a. kustutati 5 majapidamist haiguse tõttu sugulavade nimekirjast, kuid uusi su-gulavasisid tunnustati äsja juure 20, nii et praegu te-gutseb meil 65 tunnustatud sigade sugulava, milles-d on ümmarguselt 270 emist.

Alljärgnevalt toome ära 1943. a. tegutsevate sigade sugulavade nimekirja.

Suur-valge inglise tõugu sigade sugulavad

1. klassi sugulavad: Imastu lastekodu — Lehtse v. Tapa kaudu; Vana-Antsla riigimõis — Antsla v.; D. Jaagund — Roometi t. Kaarepere v.; J. p.-ag.; P. Kibe — Vanasse t. Holstre v.; H. Adamson — Kibe t. Vanasse v.; H. Arro — Palu-t. Abja v.; Vana-Võidu riigimõis — Viljandi v.

2. klassi sugulavad: H. Liiber — And t. Imave-re v.; M. Böcler — Hinderku t. Assamalla v.; A. Balodis — Ala-Purina t. Kaagjärve v.; I. Ilu-mäe — Leola t. Kabala v.; Arka põllundus- ja aianduskool — Sõmeru v.; T. Laar — Jürine t. Holstre v.; Mõdriku kodumajanduskool — Raga-verre v.; H. Jürgens — Vaardina t. Tarvastu v.; J. Vernik — Ala-Laane t. Sangaste v.; J. Paabo — Andrese t. Tartu v.

3. klassi sugulavad: H. Paulus — Sauna t. Väandra v.; O. Päril — Soojamaa t. Aksi v.; J. Reissar — Aru t. Abja v.; M. Parol — Uibomaa t. Tihemetsa v.; A. Vask — Lennu t. Vajangu v.; E. Veski — Kirni t. Otepää v.; A. Kevend — Parve t. Kambja v.; Heimitali riigimõis — Raudna v.; L.

Kiisk — Otsa t. Vao v.; E. Saaroja — Turba t. Pühajärve t.; K. Viies — Raja t. Sadela v.; P. Miller — Saare t. Mäksa v.; R. Vösu — Trolle t. Elva v.; H. Muna — Teedla mõis, Elva v.; K. Laksberg — Tünni t. Raudna v.; J. Nurme — Kiki-t. Raudna v.; A. Proost — Nurme t. Helme v.; J. Leinus — Kalmi t. Taheva v.; A. Kuldsepp — Paidu t. Tõlliste v.; K. Niilo — Kärina t. Misso v.; E. Kiudaru — Liiske t. Räpina v.; L. Lehis — Kangru t. Kohila v.; E. Kartus — Suureni t. Luuti-verre v.; R. Kärpa — Longi t. Rajangu v.; A. Sa-pas — Kuivasaare t. Abja v.

Parandatud maatõugu sigade sugulavad

1. klassi sugulavad: J. Hansen — Päriverre t. Aru v.; G. Anton — Maarja t. Abja v.; M. Ilmänd — Hindreke t. Velise v.; J. Tonna — Oru t. Velise v.; K. Olev — Möldri t. Vao v.

2. klassi sugulavad: H. Gustel — Karjamaa t. Kareda v.; Aavere vanadekodu — Vajangu v.; A. Ohakas — Keskvälja t. Vao v.; Sõmerpalu riigi-mõis — Sõmerpalu v.

3. klassi sugulavad: Kõjala põllutöökool — Pihtla v.; J. Reimets — Koka t. Juuru v.; Kära-vere mõis — Ambla v.; V. Kirss — Kuke t. Kaar-maa v.; E. Linkhorst — Kõltsi t. Abja v.; A. Annus — Reinu t. Andru v.; O. Riive — Möldri t. Kulla-maa v.; E. Sutting — Vesiveski t. Märjamaa v.; S. Laanela — Otsajani t. Taebla v.; A. Saaliste — Saaliste v.; Otsajani t. Taebla v.; A. Saaliste — Juuru v.; J. Orto — Oraste t. Järvakandi v.; Purila mõis — Juuru v.; V. Tomson — Pärnjoe t. Väandra vallas.

„Therese Krones“

Möödunud sajandi alguse Viini kunstiilma kujutav film

Kino „Tähes“ jooksevat film „Therese Krones“ käsitleb kord jällegi ajalooliste isikute üle, haara-tes endasse eelkõige kolm tuntut nime: Therese Krones (1801—1830), siis Ferdinand Raimundi (1790—1836) ja võrdlemisi lühikeses osas teeb kaasa ka Franz Grillparzer (1791—1872). Kuna need kolm isikut ühegaeselt elasid Viinis ja neil oli omavahelisi kokkupuuteid, siis on aine filmiks siin tänuväärne.

Therese Krones, ühe ringirändava trupi direk-tori tütar, tegeles näitlejana mitmel provintsiaval, sai siis Viini Leopoldstadti teatrisse, kus puutuski kokku Raimundiga. Oma temperamendiga, graatsi-likkusega ja siimpatsusega võitis ta kiiresti kōi-kide südamed ning temast sai lavataht, kelle popu-laarus oli isegi nii suur, et vaatamata tema lühike-sele karjäärile veel praegugi tuntakse teatri laiema-ses ringkondades ta nime. Raimundi kirjanduslik looming avaldas ta peale silmapaistvat mõju. ko-guni niipalju, et Therese Krones isegi kirjutas kaks komöödiat („Sylphide“ ja „Nebelgeist“). Selle kauni, andeka ja vaimuka naise üle oli aga lühike sädeldus, kuna ta suri noorelt tiiskusse Viinis 28. detsembril 1830. a.

